

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelja in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Ogledi po ceniku / Oglašje
sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čakovni račun št. 11.409

„JUTRA“

Nova akcija za sporazum

Iniciativa je baje izšla od Mussolinija samega preko belgijskega kralja, odnosno Vatikana Mussolini je postal popustljiv - Pot do likvidacije vojne pa vodi le skozi Ženevo

ŽENEVA, 8. januarja. Polagoma se odkriva izza diplomatskih kulis nova akcija za sporazumno likvidacijo vojne v vzhodni Afriki. Kakor je znano, je bil te dni italijanski pariški poslanik Cerutti pri Lavali, od katerega je dobil naročilo za Mussolinija, naj sam stavi ponudbo za likvidacijo vojne z minimalnimi zahtevami, ki jo bodo mogle odobriti vlade vesle in jo bo sprejelo tudi Društvo narodov. Cerutti se je takoj nato odpeljal v Rim, kjer je o tem referiral Mussoliniju. V Rim je prispel pa tudi bruseljski italijanski poslanik Vanutteli, dočim je londonski poslanik Grandi obiskal včeraj Edena in bo najbrže tudi odpotoval v Rim.

Vse te konference so očitno v zvezi z novo posredovalno akcijo, o kateri pa še ni znano čisto natanko, kdo je za njo dal iniciativo. Nekateri trdijo, da je iniciator belgijski kralj, drugi pa, da je Vatikan. Verjetno je, da je obenem več iniciatorjev in nekateri listi zatrjujejo celo, da stoji za papeževino iniciativo sam Mussolini, ki je baje pričel uvidevati, da s silo ne more ničesar doseči in se mora, ako bo trdovratno vztrajal na svojem dosedanjem stališču, vsa stvar končati z neizogibnim polomom. Gotovo se tudi Mussolini dobro zaveda, da so grožnje z vojaškim odporom proti eventualni poostritvi sankcij neuresničljive, zlasti sedaj, ko sta se Anglija in Francija do vseh podrobnosti sporazumeli glede skupnega vojaškega nastopa na Sredozemskem morju v primeru neizzvanega konflikta z Italijo. Seči po takih sredstvih bi pomenilo za Italijo izvršiti samomor.

Zaradi vsega tega, posledice dosedanjih sankcij, praznečih se državnih blagažen, vedno večje gospodarske in socialne bede, neuspehov na bojiščih in vedno večjega nezadovoljstva v Italiji sami, se zdi da pričlenja Mussolini popuščati in išče mrzlično izhoda iz sedanjega položaja, da bi ohranil vsaj to, kar ima. Baje je Mussolini že izdelal predlog svojih minimalnih zahtev, ki nikakor niso tako velike, kakor so bile prejšnje. Kakšne so te zahteve, javnost seveda ne ve in bodo najprej predložene Parizu in Londonu ter nato Ženevi, ker vztrajajo tako v Londonu kakor v Parizu na tem, da vodi pot do sporazuma samo skozi Društvo narodov.

V evropskem tisku se pojavljajo v zvezi s temi novimi akcijami za mir najrazličnejše kombinacije, ki jih je seveda težko kontrolirati glede njihove resničnosti. Tako se zatrjuje, da obstoja predlog, naj bi se Italiji dala eksploatacijska in kolonizacijska ozemlja v obliki mandatne dodelitve bivših nemških prekomorskih kolonij, ki so sedaj v upravi Anglije, odnosno Francije. Nobenega dvoma pa ni, da bi se proti temu z vso silo dvignila Nemčija, ker je znano, da smatra te kolonije še vedno za svojo last in so v Berlinu tudi nedavno izjavili, da bodo vprašanje vrnitve kolonij sprožili pred mednarodnim forumom takoj, čim se bo resno pričela likvidacija sedanje vzhodnoafriške vojne. Glede sporazuma z Abesinijo, ki naj bi bil vsebovan v novih prizadevanjih za mir, se pa na-

glaša, da bi bil za Abesinijo mnogo ugodnejši, kakor je bil predlog Laval in Hoareja. Italija dejansko skoraj ničesar ne bo dobila in bi se morala zadovoljiti večinoma z raznimi gospodarskimi koncesijami.

Na vsak način pa je zaenkrat še prezgodaj razpravljati podrobno o novih akcijah, ker še niso tako daleč napredovale in javnosti še niso znane. Zaenkrat obstoja samo položaj, kakor ga je ustvaril dosedanj razvoji dogodkov. V Ženevi stoji na stališču dosedanjih skle-

pov in proučujejo nadaljnje možnosti dela za likvidacijo vojne. Priprave za poostritev sankcij so dejansko že dovršene in je sedaj odvisno le še od nadaljnjega razvoja, ali se sankcije poostrijo in kdaj se poostrijo. Ako bi svet Društva narodov sklenil 20. t. m. poostritev, bi se pričele izvajati najbrže že 1. februarja. Naj se to že zgodi ali ne, gotovo je eno, da se brez Društva narodov ne bo vojna v vzhodni Afriki mogla likvidirati in bo Italija prej ali slej prisiljena stopiti pred ženevski forum.

Skupna fronta proti Italiji

Sporazum med francoskim in angleškim generalnim štabom

PARIZ, 8. januarja. Pogajanja med zastopniki angleškega in francoskega generalnega štaba glede skupnega nastopa Anglije in Francije v primeru neizzvanega spopada z Italijo, so se zaključila in so zastopniki angleškega generalnega štaba včeraj že odpotovali iz Pariza v London. Kakor poročajo tukajšnji listi, je bilo sklenjeno, da se pripravi skupna obramba angleških sredozemskih postojank. Ako bo potrebno, bo dala Francija

Angliji na razpolago vse svoje pomorske in letalske sile, Anglija pa bo priskočila Franciji na pomoč z motoriziranimi oddelki na kopnem za obrambo Francije, zlasti tudi meje napram Nemčiji, ako bi to bilo potrebno. Tako je Anglija prevzela obvezo braniti tudi francosko severno in vzhodno mejo. Francija bo v znak tega sporazuma poslala še ta mesec svoje brodogradne v Gibraltar.

Uspeh, ki je skopnel v nič

Na severnem bojišču nobenih bojov, na južnem le priprave za spopade

LONDON, 8. januarja. Na abesinskem severnem bojišču zaradi deževja in božičnih praznikov koptske krščanske cerkve ni zadnje dni nobenih večjih dogodkov. Abesinci praznujejo svoje praznike in so ustavili nadaljnje napade. Italijani se pa omejujejo na izvidniške polete svojega letalstva. Na južnem bojišču se vrši dalje razporejanje čet rasa Deste in priprav za italijansko ofenzivo z izhodiščem pri Dolu. Italijani so zadnje dni izvršili nekaj napadov ob reki Ganale Doriji ter

osvojili nekaj položajev. Italijani poročajo sicer o veliki in pomembni zmagi, dopisniki londonskih listov so se pa prepričali, da se je vršil spopad ob omenjeni reki le s 500 Abesinci in torej bitka ni bila posebnega pomena. Po najnovejših vesteh so pa Abesinci s protinapadom vrgli Italijane tudi že iz teh položajev. Splošno se pa pričakuje, da se bodo v kratkem pričeli na južnem bojišču veliki boji.

Albanski petrolej

RIM, 8. januarja. Te dni je bila dovršena in izročena svojemu namenu cevna naprava za petrolej, ki vodi iz albanskega kraja Kudžove v Valonu. Vsa dela je izvršila neka italijanska družba. Italijani se sedaj trudijo na vse načine, da bi v Albaniji povečali pridobivanje petroleja, da bi se tako zavarovali pred posledicami poostritve sankcij s prepovedjo dobave petroleja drugod. Ker Albanija ne izvršuje sankcij, poostritev glede albanskega petroleja torej ne bi prišla v poštev. Italijani so dobili že leta 1925. v Albaniji koncesijo za iskanje in izkoriščanje petrolejskih vrelcev v okolič Berata, Tirane, Valone in Cenкова. Poleg Italijanov imajo podobne koncesije v Albaniji tudi Angleži, Francozi in Američani.

VOJNI MINISTER V LJUBLJANI.

LJUBLJANA, 8. januarja. V Ljubljani se mudi vojni minister gen. Peter Živković, da uredi priprave za smuško tekmo male antante na Pokljuki. Jugoslovansko moštvo že trenira.

ANGLEŠKE PRIPRAVE.

RIM, 8. januarja. Po vesteh iz Londona trdijo tukajšnji listi, da sta pretekli teden krenili iz Southamptona 2 ogromni transportni ladji z angleškimi četami in tanki na krovu. Istočasno so prispele v angleško Kenyo in Somalijo kolonialne čete iz Južne Afrike. Pristanišče Mombasa naglo utrjujejo in so po okoliških hribih postavili topove.

JAPONCI ZASEDAJO.

PEPING, 8. januarja. Po vesteh iz kitajskega vira je japonska vojska zasedla pristanišča mest Tiena, Tsina in Tungkua.

NOVE VOLITVE V ŠPANIJ.

MADRID, 8. januarja. Predsednik španske republike je podpisal dekret o razpustu parlamenta. Nove volitve bodo 16. februarja, naknadne pa 1. marca. Novi parlament se bo sešel 16. marca.

FRANCOSKO POSOJLO RUSIJ.

PARIZ, 8. januarja. Ob priliki pogajanj o rusko-francoskem trgovinskem sporazumu se je razpravljalo tudi o posojilu 800 milijonov frankov Francije sovjetski Rusiji.

KONZUM ROTACIJSKEGA PAPIRJA.

PARIZ, 8. januarja. Uporaba rotacijskega papirja, ki se porablja večinoma za dnevnik, se vsako leto večja. Leta 1934. je znašala uporaba 7,342.000 ton, a leta 1935. že 7,700.000 ton.

Na tatišču domače politike

Iz govorov ministra dr. Mihe Kreka

V ponedeljek 6. t. m. je imel minister brez portfelja dr. Miha Krek zborovanje JRZ na Dolenjskem v Dobropoljah, Semiču in Metliki. V svojih govorih je povedal g. minister marsikaj zanimivega tudi za ljudi, ki niso pristaši JRZ. Tako so bile v Semiču zanimiva njegova izvajanja o bodočih novih skupščinskih volitvah. Dejal je namreč med drugim: »Sedanja vlada hoče, da ob popolnoma svobodnih, tajnih, splošnih volitvah dobi izpričevalo za svoje sedanje delo in pooblastilo za bodočnost. Pri tistih volitvah bo narod zopet dobil priliko, kakršne že izlepa ni imel, da na ves glas pove, ali nas mara, ali ne mara. Ker sedanjí vladi ni zato, da zmaga, ampak zato, da ljudstvo svobodno izpregovori, zato hoče najtrdnjšo konsolidacijo političnega valovanja, da se vsi državljani zopet navadijo demokratičnega razpravljanja o političnih vprašanjih.«

Zelo zanimiv je pa bil govor g. ministra tudi ko je govoril v Metliki o Hrvatih in hrvatskem vprašanju. Poudarjal je navedoma, zakaj je bivša SLS zapustila združeno opozicijo in dr. Mačka ter rekel nato: »Slovenski narod živi v že toliko drugačnih razmerah, kakor hrvatski, da je zanj že treba drugače skrbeti. Zato najodločneje odklanjamo vsako vmešavanje, naj pride od katerekoli strani. Hrvatski narod ima svoje potrebe, in ako je discipliniran in organiziran, tudi svojega voditelja, slovenski narod pa tudi svoje potrebe in svojega voditelja, zato bomo, kakor doslej, tudi za naprej ostali vsak na svojem polju. Dokler hodijo Hrvati k nam kot bratje po krvi, so nam dobrodošli, ako pa se hočejo k nam vsiliti z namenom, da naše vrste razdirajo in našo odpornost slabe, jim moramo pa povedati, da se bomo mi takim poskusom uprli tako, kakor smo se uprli poskusom Dunaja in hegemonističnega Beograda; ako se Zagreb postavi z njimi v eno vrsto, ga bomo tudi mi enako sodili.«

Na tem zborovanju je pa bilo, kakor poroča »Slovenec«, tudi nekaj bratov Hrvatov, ki so hoteli zborovanje motiti. »Slovenec« pravi, »da so Hrvati čutili razliko med zborovanji v dobi, ko je notranji minister »ovaj prokleti Kranjac« po psovki in med zborovanji v dobi, ko je to mesto zasedeno po kakem drugem »patriotu«. Hrvati so potem tudi peli, a »Slovenec« dodaja, da so se mogli prepričati, da se niti vsebina niti melodija njihovih pesmi ne more meriti s pesmijo naših fantov. — Torej zopet veselo zborovanje veselega naroda.

»Vreme« glavno glasilo JRZ. Beograjsko »Vreme«, znano po svoji nenavadni gibčnosti pri menjanju svoje politične smeri, je postalo sedaj glavno glasilo JRZ. Izvoljen je bil v ta namen v podjetju nov upravni odbor in s to izvolitvijo so sedaj nastopile spremembe tudi v vodstvu dnevnika »Vreme«. Namesto dosedanjega glavnega urednika Stanišlava Krakova je postavljen za glavnega urednika »Vremena« Ljubomir Popović. Krakov je svojemu nasledniku že izročil posle ter se v listu poslovil od čitateljev.

Domači problemi

Problem mariborske splošne bolnišnice

Bolnišnica in novi regulacijski načrt Maribora — Sedanja lega bolnišnice je najprimernejša in ne kaže ustvarjati novih načrtov — Nujno potrebna je le gradnja novega modernega paviljona in stanovanjske hiše za sestre in služitelje

Z novim regulacijskim načrtom našega domojnega Maribora je bil načrt tudi problem mariborske splošne bolnišnice, ker prevladuje mnenje, da bolnišnica že danes ne ustreza potrebam našega mesta in njegovega zaledja, in da je za bodoči Maribor na sedanjem prostoru sploh nemogoča. Kdor pozna dobro današnje razmere v mariborski splošni bolnišnici in kdor pozna njen razvoj, temu se dozdeva, da so vsi načrti, pa naj bodo še tako idealno rešeni, preuranjeni. Kakor v drugih mestih in krajih, je tudi mariborska bolnišnica poglavje zase. Tekom let se je razvijala v okviru finančnih možnosti in po nujni potrebi. S pred leti zgrajenim infekcijskim paviljonom obsega danes vse najpotrebnejše oddelke, ki jih zahteva sodobna medicina. Zaradi tesnosti prostora primanjkuje včasih res bolniških postelj zlasti na kirurškem in medicinskem oddelku, ki sta morala zaradi drugih oddelkov skriti obseg svojih prostorov, vendar bo z nameravano dograditvijo novega modernega paviljona to pereče vprašanje rešeno. Rešeno pa bi bilo za najmanj 50 do 80 let, ker bi se v novi paviljon, ki bi bil priključen sedanjim, preselili dermatološki oddelki z modernim ambulatorijem za venerične bolezni, nadalje oddelki za očne, ušesne in nosne bolezni, na novo pa bi se uredila v novem paviljonu tudi tako potrebna opazovalnica za umobolne. Ko se bo s časom preselila na Tržaško cesto še porodišnica in ko se bodo na vseh oddelkih uredile tudi otroške bolniške sobe, bo mariborska bolnišnica služila v popolno zadovoljstvo vsem zahtevam in potrebam Maribora in njegove okolice za dolgo dobo let.

Regulacijski načrt mestne četrti pod Kalvarijo, ki smo ga tudi v našem listu objavili preteklo soboto, predvideva možnost preureditve sedanje banovinske viinarske in sadjarske šole v otroško bol-

nišnico. Želja po otroški bolnišnici je zelo simpatična in je bila nekajkrat tudi že javno izražena v zvezi s postavitvijo spomenika našemu blagopokojnemu kralju, vendar pa je tak načrt za naše prilike preuranjen, ker so drugi problemi bolj pereči. Otroške bolnišnice so zvezane z ogromnimi upravnimi in medicinskimi stroški, ki jih zmorejo le velika mesta, kjer je tudi potreba po taki bolnišnici večja. Veliko bolj potrebna bi bila Mariboru mestna bolnišnica za kronično bolne, ki bi bila nekakšna ustanova med bolnišnico in mestno hiralnico. Bolniki, ki bolujejo za kroničnimi boleznimi in ki so po večini stari in onemogli meščani, bi naj našli prostor v taki mestni bolnišnici. S tem bi bila zelo razbremenjena tudi splošna bolnišnica.

Mimo novega paviljona pa bi mariborska bolnišnica prav tako nujno potrebovala stanovanjsko hišo za bolniške sestre in služitelje. Upravno poslopje je že staro, vendar še kaj lahko služi dolgo vrsto let svojem namenu, ker so pač bolniki in njih nega na prvem mestu. Sedanja lega bolnišnice je zelo primerna in ne kaže ustvarjati novih načrtov. Mariborska bolnišnica leži takorekoč v sredini mesta, izolirana popolnoma od mestnega trušča in ropota. Blizu je najboljši filter Drava, na vzhodu meji na moško kaznilnico z velikimi nasadi, kjer vlada popoln mir, po realizaciji načrta za nov pobreški most, pa bo popolnoma odrezana tudi od javnega prometa.

Načrte za nov paviljon je banska uprava že odobrila. Njih realizacija pa je odvisna od finančnih sredstev, ki jih za take ustanove ne bi smelo primanjkovati. Sedanji objekti pa so zgrajeni tako solidno, da prenesejo marsikatero preureditev in modernizacijo. Svet, na katerem so zgrajeni, pa je prostoren in je mesta za razne dozidave dovelj, kakor tudi za potrebno gospodarstvo.

Kulturni razgledi

Skrbinškovo slovo od Maribora

K predstavi v četrtek v Narodnem gledališču

V četrtek 9. t. m. se g. Vladimir Skrbinšek, sedaj član in režiser gledališča v Skopju, poslovil od Maribora v Sorlijevih »Blodnjih ognjih«. Da dokažemo,

kako cenijo njegovo delo v Skopju, objavljamo tu nekaj izvlečkov iz kritik.

»Skopski glasnik«: ...Predstava »Pigmalion« dela čast skopskemu odru za-

radi inteligentne režije g. Skrbinška... S prikazovanjem »Pigmalion« je v Skopskem teatru otvorjena velika serija novih dobrih predstav. Ali šele v režiji g. Skrbinška je predstava »Pigmalion« pridobila ono, kar ji je potrebno, da je sugestivna. »Južni pregled«: ...Premišljeno in pronicavo izvršena zasedba vlog in prestudirana režija g. Vladimira Skrbinška je napravila predstavo »Pigmalion« za predstavo višje kvalitete...

»Senzacionalni proces«. »Južni pregled«: ...Z nadvse inteligentno zasedbo igralskega izražajnega materiala je režija dala popolnoma čisto in impresivno predstavo z dobro obdelanimi fizionomijami, točno psihologijo, pravilnim tempom dogajanja, dinamično, reliefno in prirodno... G. Vladimir Skrbinšek je ustvaril prvovrstno kreacijo svoje vloge... Pozornost je zbuja skladna uvečbanost predstave, v kateri je ves ansambl bil harmonična celota. Beograjska »Pravda«: ...»Senzacionalni proces«. Ta zanimiva drama, polna psiholoških dogajanj in dinamike, je bila podana na skopski sceni v režiji g. V. Skrbinška. Režiser se je poglobil v bistvo stvari in jo je postavil s popolno adekvatnostjo... Po njegovi zaslugi je bila predstava izvrstna. G. Vladimir Skrbinšek je imel v vlogi zastopnika tožbe odličan uspeh, kakor tudi v režiji.

»Skopski Glasnik«: »Nepogoda« (Strindberg). Prikazovanje »Nepogode« na skopskem odru je bilo v resnici umetniški dogodek. Ne pomnimo, da bi bilo kdaj na skopskem odru ustvarjeno tako finiansirano, tako impresivno, kakor to bolno razpoloženje globokega jesenskega miru nesrečnega človeškega življenja. Če je kdaj kulturni in nadarjeni g. Skrbinšek s svojo režijo dokazal svojo tankočutno čustvenost, je to gotovo z ustvaritvijo te sugestivne predstave. To je tisto fino občutje za intonacijo, za ritem in tisto zadržano talentno dinamiko, katera je tu, samo kot pritažen vzpon brez

možnosti eksplozije in velikih tragičnih krikov. G. Skrbinšek je v vlogi »Gospoda«, po izvrstnem Panu Staršenskem v »Elgi« in advokatu v »Senzacionalnem procesu«, dal svojo tretjo kreacijo, ki se mora uvrstiti med pomembne umetniške rezultate te gledališke sezone. Vedno je v občutju, v psihologiji osebnosti, katero igra, vedno v pravem tonu, vedno karakterno izdelan, prepričevalen in realen. »Južni pregled«: »Nepogoda« je izvedena kot intimna drama diskretnih doživetij. Intimno razpoloženje jesenskih vizij in bližnje starosti po burjah razburkanih strasti, ki rušijo, je zelo skozi vso predstavo. G. Skrbinšek je kot igralec in režiser nadvse uspel in podal predstavo, ki bo vsekakor ostala delo boljšega stila za publiko finega gledališkega okusa.

»Lukrecija Borgia«. »Vardar«: Obnovljena na skopskem odru je imela »Lukrecija Borgia« izreden uspeh predvsem zaradi popolnoma novega in poletnega režijskega tolmačenja. G. Vladimir Skrbinšek se je kot režiser izredno spretno znašel v realiziranju romantičnih hotenj na modernem odru. Izkoriščal je studij notranjih bistvenih doživljajev kakor tudi poznavanje in pravilno uporabo zunanjih tehničnih sredstev. Njegova režija »Lukrecije Borgie« je lep uspeh in ni pretirano, če rečemo, da je to ena umetniško najuspešnejših predstav v tej sezoni. G. Vladimir Skrbinšek je vlogo Alfonza d'Este, Lukrecijinega moža, odigral s pravim romantičnim zanosom, in v tem je velik uspeh kreacije karakterja tega človeka... Popolnoma uspela režija g. Skrbinška in igra vseh dobrih moči našega gledališča sta napravili, da moramo predstavo igre »Lukrecija Borgia« označiti kot datum v umetniškem življenju Skoplja.

Prepričani smo, da se bo tudi Maribor dostojno oddolžil g. V. Skrbinšku za delo, ki ga je v 10 letih opravil pri nas.

Mariborski kriminal...

Tudi lani je bilo v Mariboru precej kriminala. To izpričuje nekaj števil, ki smo jih dobili na upogled. Število novih listkov v kriminalni kartoteki se je v preteklem letu povišalo na 14.000. Število predkaznovanih se je povečalo za 4.264, potom kriminalne razvidnice je bilo v preteklem letu 1.503, odgnanih in izgnanih je bilo 1.462. Fotografij kriminalnih in političnih zločincev ter sumljivih oseb ter prstnih odtisov je bilo izvrešnih 380. Daktiloskopiranih je bilo 371 oseb. S policijskim psom je bilo izsledenih 11 zločincev. S pomočjo prstnih odtisov in slik je bilo identificiranih 19 oseb.

Lunin mrk

Mariborčani se zanimajo za lunin mrk ter si bodo gotovo drevi skušali predočiti zanimivost pojava, ko križata zemlja in mesec svojo vseмирsko pot in nastane radi tega popoln lunin mrk, ki se pojavlja vsakih 18 let. Kmalu po 16. uri se začne faza pomrčine. Ob 17.28 stoji luna v polseno zemlje. Popolnoma stopi mesec v zemeljsko senco ob 18.57. Ko senca zadene na levi rob lune, se lahko s prostim očesom razbirajo zanimivosti puščobnega površja. Mrk bo trajal približno 300 minut. Višek mrka bo ob 19.21. Ob 20.50 bo mesec popolnoma območja zemljine polsenice.

Spominajte se CMD

je še vedno nekoliko obračunjevanja med makedonstvujočimi.

Plovdiv, drugo največje bolgarsko mesto, ima preko 100.000 prebivalcev, leži skoro ves v ravnini, je pa obdan okoli s petimi skalnatimi griči, s katerih je krasen razgled po mestu, rodovitni okolici z reko Marico, a proti severu se vidi verige Balkana. Naše oči so pa le silile proti jugozahodu, spominjajoč se na pravkar dovršene ture po Rili in Pirinu.

Plovdiv si je zelo hitro opomogel po pred nekaj leti prenehanju porresu, ki mu je skoro več koristil, kakor škodoval. Po kosilu smo se odpeljali v severovzhodni smeri, po izredno rodovitni ravnini proti vzhodu Balkana. Tu je nekak center za pridelovanje rožnega olja. Iz Dabova se železnica vzpenja v dolgih vijugah vedno višje in višje, ter v podobi velike osmice premaga vzpon preko Balkana. Na ta del železnice so Bolgari zelo ponosni, je pa res zelo zanimiva.

V Tirnovu smo prišli že ob mraku, kjer so nas zopet sprejeli planinci in nas spremljali z glavne postaje skozi vse mesto (precej dolga pot) v naše prenočišče hotel »Turist«, last tamkajšnje podružnice B. T. S. V tem hotelu je preskrbljeno za vse, za tiste, ki imajo velik, sreden ali pa majhen planinski mošnjiček. Nekako pred 8 dnevi je v tem hotelu prenočevala sokolska skupina z Maribora.

(Se bo nadaljevalo.)

I. K. Po bolgarskih gorah

(Dalje.)

Enako bi storil tudi moj tovariš na bojnem polju, dr. Š.—e s svojim korinastim stativom.

Nalahko, prav nalahko, nekako po prstih sva se oddaljevala od bojnega polja, potem vedno bolj in bolj skozi goščavo navzdol, kot sv. Elija, da se je kar kadilo za nama. Kakor že omenjeno, me je zaradi slabega stopa prej noga pošteno bolela, a ko smo se tako-le gledali iz oči v oči ob času bitke, potem ob najinem tri-unifalnem begu, je vse nehalo, menda tudi bosa bi tekla. Srečno sva pridirjala na pot precej nižje pod kočo, potem pa v lahнем koraku zmagoslavno korakala proti »hiži« Damjenici (1775 m), kamor sva dospela do koče premočena ob 13. uri. Tam so že bili zbrani prvaki, a neka skupina, ki je z vodnikom vred zašla, je prišla šele eno uro za nami.

V koči je bilo izredno dosti planincev, domačinov. Ko so videli, da kar teče od naju, in da ne bo prostora za vse, se je neka skupina odločila, da kljub dežju odide in s tem napravi nam prostor, za kar smo jim bili zelo hvaležni. Popoldne smo se sušili, kakor smo vedeli in znali. Zvečer smo kupili od nekaj ribičev za mal denar postrvi, ki so še malo prej švigale po visokogorskih vodah. Naša o-skrbnica nam jih je pripravila, in vsi so

trdili, da še nikdar niso tako dobrih jedli, še celo tisti, ki se je specializiral izključno na hrbenice in glave teh postrvi, je bil še najbolj glasen s pohvalo.

»Hiža« Damjenica (1775 m) je precej stisnjena med hribe ob sovođju dveh potokov, naokoli so krasni eksemplarji črnega bora, da kar prijetno diši po smoli. Koča je enonadstropna, z velikim balkonom, odprto verando, veliko jedilnico, ima dve posebni sobi in dve skupni ležišči: s slamnjačami zmehčane prične so nam izbornu služile za odpočitek.

Drugi dan, dne 24. 7. smo napravili še turo k največjemu jezeru, Pagazgiolu (Popovo jezero. Nekateri so zaradi nesigurnega vremena ostali doma, a nam ni bilo žal, da smo šli. Odšli smo ob 8. uri ob potoku v južno-vzhodni smeri, mimo kakih osem manjših in večjih jezer, izredno razmetanih skal in moren, preko sedla Porte (vrata) z 510 m ter balansirali zopet po skalah malo navzdol k jezeru Popargiolu. Dva naša sta se še povzpela na neki vrh ter z druge strani prišla k jezeru, kjer smo počivali in ogenj kurili. Za zabavo je skrbel med drugim neki pastir, katerega še ni civilizacija pokvarila; nič ni vedel še o Kalo in Klorodontu, a kljub temu je imel zobe, da jih je bilo veseljati gledati. Izredno vesel je bil, ko smo se slikali, imel pa je to posebnost, da je vsakokrat stal na eni nogi. Sviral je brez not na svoje lesene piščalke, smejal se in kazal svoje lepe zobe.

Precej smo pihali, ko smo šli po tistih razmetanih skalah zopet nazaj proti sedlu Porte, tam smo se malo oddahnili in hajdi na desno po grebenih in morenah k najvišje ležečemu jezeru v Prčinskem pogorju. Preko nekaj prepadov smo videli skupino 8 gamsov, edine, ki smo jih videli na vsej svoji poti. Ob 18. uri smo bili zopet v koči, kjer so stopili v akcijo dvorni oziroma osebni brivci in lepoticarji. Zvečer smo se zopet mastili s postrvmi, a nekaj gramov dobrega vina, seveda v stotinah računano, je tudi pripomoglo k veselemu razpoloženju za likof naše ture po bolgarskih gorah.

Drugo jutro ob 6. uri smo odšli z našimi konjički in oslički ob bobnečem potoku v Bansko, od kod smo se le napol civilizirani ob 11. uri odpeljali z velikim, a ne preveč modernim avtobusom proti železnici.

Najprvo po ravnini, a potem višje in višje v vijugah čez prelaz Jundolo (1530 m) do železniške postaje Belovo, odkoder nam je vlak za Plovdiv tik pred nosom odšel. Namesto ob 19. uri, smo prišli ob 22. v Plovdiv, kjer so nas čakali domači planinci in pa spremljevalec naših kovčegov, g. prof. D., kateremu se tem potom še enkrat zahvalim. Prenočili smo v enem najlepših, novo zgrajenem hotelu »Parisu«. Kar čudno se nam je zdelo po tolikem času spati v poštni postelji. Ko smo že spali, nas zbudi krepko streljanje dolj na ulici, drugi dan so nam pravili, da

Mariborske in okoliške novice

XV. reprezentančni akademski ples v Mariboru

Še vsak akademski ples je bil poseben dogodek mariborskega družabnega življenja in tako tudi 15. reprezentančni ples, ki ga je priredilo Društvo jugoslovanskih akademikov v Mariboru preteklo soboto v vseh prostorih Uniona pod pokroviteljstvom rektorja ljubljanske univerze prof. dr. M. Samca in s sodelovanjem častnega damskega komiteja. Požrtvovalni mariborski akademiki niso štedili s trudom pri pripravi in so lahko ponosni na svoj uspeh, ker so danes zelo redke večje družabne prireditve, ki bi potekle tako sijajno in v tako popolno zadovoljstvo vseh povabljenih, ki so se je udeležili. Vabilu naših akademikov so se v častnem številu odzvali mimo starešin akademskih društev in mnogoštevilnih povabljenih gostov tudi predstavniki vsega mariborskega javnega življenja.

Skromno, toda okusno je bila dekorirana velika plesna dvorana. Na modrem pregrinjalu v ospredju je blestela močna srebrna rimska številka »XV.«; srebrna dvorana pa je bila spremenjena v pravcati bar, kjer se je v jutranjih urah izlivalo iskreno navdušenje najboljše družabnega razpoloženja. Najkršnega vedo vžgati le naši mladi akademiki. Za odlični počutek in zabavo na plesu je do ranih ur skrbel sloviti plesni

orkester Ronny iz Ljubljane.

Ples sta otvorila predsednik mariborskega Društva jugoslovanskih akademikov g. Stanko Peterlin z gospo županjo dr. Juvanovo in podpredsednica stud. med. gđ. Zdenka Lušino. Plesni red je bil bogat in skrbno izbran, da so prišli na svoj račun vsi ljubitelji plesa. Pred odmorom se je elitni družbi tudi predstavil mladi ljubljanski talentirani konservatorist g. Uroš Prevorsek, ki je z mojstrsko tehniko zaigral na vijolini nekaj ciganskih melodij. Na klavirju je mnogoobetajočega mladega umetnika spremljal absolvent mojstrske glasbene šole v Monakovem g. R. Galattia. Oba je za njuna predvajanja nagradila hvaležna družba z najtoplejšimi simpatijami in priznanjem.

Naj še omenimo, da je bil sobotni reprezentančni ples mariborskih akademikov prava revija plesnih toalet, ki so zelo povzdignile sijaj prireditve, za kar moramo tudi javno izreči mariborskim damam vse priznanje. Javno pohvalo pa zasluži v prvi vrsti Društvo jugoslovanskih akademikov, ki je organiziralo vso prireditev na taki višini, da bo za zgled vsemu letošnjemu mariborskemu družabnemu življenju.

Maša na rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije. Dne 9. januarja 1936. na rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije, bo v stolni in mestno-župnijski cerkvi ob 9. uri slovesna pontifikalna sveta maša z zahvalno pesmijo »Tebe Boga hvalimo« in z molitvami za kralja. Vsi gg. šefi in predstavniki državnih uradov, ustanov, zavodov in društev so vabljeni, da bogoslužju prisostvujejo.

Rotovski novice. S 1. januarjem t. l. je nastavljen pri mestnem gradbenem uradu inž. B. Lah.

Himen. Poročili so se te dni v Mariboru: Franc Seboč, mizar, in Lucija Košica, bolničarka. — Ivan Lamut, vrtnar, in Josipina Nežič, kuharica. — Franc Zmagaj, rudar, in Marija Tomič, zasebnica. — Jakob Rojko, posestnik, in Frančiška Unger, zasebnica. — Andrej Kodler, predilec, in Leopoldina Breclj, predica. — Ivan Kapun, predilec, in Ana Žejn, predilka. — Viktor Flis, zasebnik, in Hilda Klebhofer, tkalka. — Jakob Pristovnik, pekovski pomočnik, in Marija Slomšek, prodajalka. Bog daj srečo!

Iz učiteljske službe. Premeščeni so: Alfonz Kopriva iz Dobriča na vadnico drž. učiteljske šole v Mariboru, Marija Bauer iz Mirne peči k Sv. Ani v Slov. gor., Marija Sila iz Mirne peči k Sv. Ani v Slov. gor., Milan Sila iz Škocjana v Prevalje, Evald Rak iz Limbuša pri Mariboru v Adlešiče, Štefanija Žunič iz Trbonj v Limbuš, Borislav Šijanec iz Strojne pri Dravogradu v Dornavo, Josipina Švalj iz Pečice v Majšperk, Zomer-Kavs Frida iz Majšperka v Pragersko, Roman Košutnik iz Majšperka Zg. Sv. Kungoti, Ana Blažej iz Prevalj v Celju, Smodej Črtanec Ana od Sv. Duha na Ojstrem vrhu v Škocjan, Jožica Dobaj iz Vučje vasi pri Ljutomeru v Stogovce, Ida Šumer iz Št. Ilja pod Turjakom v Radence, Nada Čejan iz Stogovcev v Vučjo vas pri Ljutomeru, Milovanovič-Sabljič Nada iz Razboja v Zg. Polskavo, Angela Ingolič iz Dornave na Hajdino, Stanislav Stanič od Sv. Bolfenka na Kogu k Sv. Marijeti nižje Ptuj, Stanič-Dugar Leopoldina iz Videnc k Sv. Marijeti nižje Ptuj, Franja Kos iz Markovcev v Polenšak pri Ptuj, Terezija Mohorko iz Zrevorja k Sv. Urbanu pri Ptuj, Julija Mozer iz Negove v Buče, Anica Leskovar od Sv. Mariete ob Pesnici v Kamnico pri Mariboru, Franjo Ložar iz Nakla v Makole, Valerija Urban od Sv. Jurija ob Taboru k Sv. Lenartu v Slov. gor., Marian Železnik iz Sevnice na Železno goro (Ljutomer), Viktor Bajde iz Št. Vida v Radence, Ema Robnik iz Št. Ilja v Slov. gor. v Nedljič (Dolnja Lendava), Jasna Šetinc iz Maribora v Krčevino pri Mariboru, Zora Stariha iz Kočevske Reke v Gederovce (Murska Sobota), Tere-

zija Frangež iz Tišine v Bertoče (Murska Sobota), Olga Modic iz Murske Sobote v Puconce, Franjo Šebar iz Mariburga v Mežico, Justina Podržaj iz Gornje Polskave v Studence pri Mariboru, Milan Tušak iz Pobrežja k Sv. Marijeti na Dravskem polju, Ivan Šajna iz Kamnice k Sv. Marijeti ob Pesnici, Anton Podvršnik od Sv. Martina na Pohorju v Skomarje (Konjice), Franc Mlekuž iz Svetinje (Ptuj) v Radmožance (Dolnja Lendava), Rudolf Fajon iz Sv. Barbare v Halozah v Predosle, Marija Gruđen od Sv. Barbare v Halozah v Mavčiče, Franjo Mlaker iz Tržiča (Dolnja Lendava) k Sv. Barbari v Halozah.

Studenške novice. Med Studenčani se je pričela živahna akcija, da se izvede med občani plebiscit glede ustanovitve samostojne župnije. — Občna razglašala, da je letos taksa na kolesa ukinjena.

Bolnišniške novice. Z nastopom pomladi se bo tukajšnja splošna bolnišnica razširila, in sicer se bo zgradil k dose-danjim objektom nov paviljon. V novem paviljonu bo oddelek za težje primere veneričnih bolezni in opazovalnica, raz-en tega tudi dermatološki oddelek.

Popravljanje volilnih imenikov. Od 13. januarja do 5. februarja t. l. bo mestno poglavarstvo Maribor v smislu določb § 5. zakona o volilnih imenikih popravljal-lo volilne imenike mestne občine mariborske. V tem času se bodo sprejemale stranke v konskripcijskem uradu mestnega poglavarstva na Slomškovem trgu št. 11 le vsak delavnik od 11. do 12. ure.

Na cesti... K zadavnji notici dne 4. januarja nam sporoča »Mariborska tvor-nica perila« na Tržaški cesti, da je bila odpoved delavcem in nameščencem zgolj formalnega značaja in da se 15. t. m. zopet prične redno obratovanje.

Ljudska univerza v Mariboru. V pe-tek, dne 10. januarja predava o velikih gospodarskih reformah moderne Nemčije naš znan gospodarski strokovnjak g. se-nator dr. Frangež iz Zagreba. Gospod senator se je mudil dolgo časa v štu-dijskih svrha v Nemčiji in zadnjič šele pred mesecem dni, kjer se je podrobno seznanil s storjenimi ukrepi in z dose-ževimi rezultati. V Nemčiji se je izvršil v zadnjih letih velikanski gospodarski preokret: iz velepomembne izvozne dr-žave se je stvorila autarkična država, ki si je znala zagotoviti tudi na tej pod-lagi razmeroma ugoden ekonomski po-ložaj. Drugi teden je posvečen **bolgar-ski kulturi**. V ponedeljek, dne 13. januar-ja predava g. prof. Šedivy iz Maribora o bolgarski književnosti.

Društvo »Nanos« ima svoj IV. redni letni občni zbor v nedeljo 12. t. m. ob pol 10. uri v mali dvorani Narodnega doma. Na dnevnem redu so važne točke,

zaradi tega se pozivajo vsi člani, da se občnega zbora gotovo udeležijo. Vablje-ni tudi drugi prijatelji društva. Navzoč bo tudi predsednik zveze iz Beograda g. dr. Čok.

Kljub zgodnji policijski uri v Veliki kavarni ogromni spored.

Nočno lekarniško službo imata danes v sredo Kōnigova in Savostova, jutri v četrtek pa Albaneževa in Minařikova lekarna.

Ker je obiskal svojo ženo, s katero se ločuje, so fantje iz Sela napadli 58let-nega posestnika Franca Fekonjo iz Sela pri Sv. Rupertu. Napadalcu so ubogega moža tako premlatili, da so mu zlomili desno roko in več reber na desni strani. Ko so fantje videli, kaj so storili, so ja-drno pobegnili, še preden so na kraj pretepa prihiteli orožniki. Težko poško-dovanega Fekonjo so snoči pripeljali v mariborsko bolnišnico. Dogodek je zbu-dil med vaščani mnogo zgražanja, kajti mož je obiskal svojo ženo, da bi zakon-ski spor mirno poravnal.

Kolesar v kolesarja. V Jadranski ulici sta včeraj trčila kolesarja Anton Vesel-ko in Ivan Hribar. Posledice so bile hude za kolesi, ki sta se docela razbili, dočim sta ostala kolesarja nepoškodovana.

»Črna gostilna«... Odkrili so jo v Mlinski ulici 44. kjer se je prodajala šmarnica po zelo nizki ceni. Pristojni organi so okoli 250 l vina zaplenili in se bo zadeva obravnavala pred sodiščem.

Zagrabila jih je roka pravice... Vče-raj je policija aretirala Ludvika Z., ki je poskušal svoje sleparske sposobnosti, ra-di potepušva so prijeli Klaro J., v hotel »Graf« sta morala tudi Frančiška Š. in Alojz S., prva zaradi prepovedanega po-vratka, slednji pa zaradi beračenja.

Št. 71453... Tovarniški delavki Ma-riji Frasovi je včeraj nekdo izpred De-lavske zbornice ukradel še skoraj novo žensko kolo »Riks«, ki je črno pléskano in registrirano s številko 71453.

Današnji »mali trg« je bil izdatno za-ložen. Kmetje so pripeljali pet vozov krompirja, zelja in čebule, 10 vozov ja-bolk in hrušk, dva voza lesene in lou-čene robe. Jajčkom je šla cena kvišku. Tudi je bilo na trgu obilo čebule, četudi so je že več vagonov odposlali v Abe-sinijo...

Na senenem trgu so prodajali danes 8 vozov sena po 59 do 60, tri voze sla-me po 30 do 35, en voz otave po 50 di-narjev za 100 kg.

Kakšno vreme se napoveduje. Dunaj-ska vremenska napoved: Milo vreme se bistveno ne bo spremenilo. Od ju-go-zpada najbrže dež, v višinah sneg.

V kraljestvu filma

Jan Kiepara v Mariboru

Ga niste videli? Pa ga lahko vidite. V unionskem kinu ga lahko vidite, ko poje, da prevzema ritem celo tuljenje, opice in drugo živad v berlinskem Zou. In igra, da se res izplača gledati. Tudi razvaje-nec pride na svoj račun. Za svojega dvoj-nika ima v tem filmu Jan Kiepara, obvla-dovalec ženskih src. Tudi tega lahko vi-dite. Na las je podoben slavnemu in obo-ževanemu pevcu. V unionskem kinu si ga lahko ogledate, kako prešerno igra in vznešeno prepeva. Mar niste še videli prelepega filma »Jaz ljubim vse žene«? Karel Lamač je znova potrdil, da je re-žiser-mojster. Ob Robert Stolzovi glasbi pozabljaš vsakodnevno življenjsko gorje. Slika za sliko si bežno in naglo sledijo ter prinašajo vedno znova zanimive si-tuacije, ki jih ustvarjata Jan Morena (Kiepara) ter njegov dvojniki in ves za-ljubljeni ter nezaljubljeni svet okoli njiju. Tudi komike in humorja ne manjka, da se k občutkom prijetnosti in toplote ob blagodneči glasbi pridruži tudi dobra volja. Poleg Jana Kiepure v vlogi Jana Morene ter njegovega dvojnika nastopa-jo še Teo Lingen kot njegov impresario, Rudolf Platte kot garderober Bernhard, Margareta Kupfer kot lastnica delikates-ne trgovine gospa Schmid, Lien Deyers kot njena nečakinja Susi, Fric Imhoff kot industrialec Weissmayer, Inge List kot njegova hčerka Camilla, Adele Sandrock kot kneginja Loridovska ter Hans Schau-fuss kot grof Hartenstein. Uspelost filma je ravno v posrečenem triku z dvojnikom Jana Morene.



GRAJSKI KINO Telefon 22-19

Od danes dalje velika nemška opereta pol-na sijaja in krasne glasbe

„Žena je nezvesta“

V glavni vlogi Joan Crawford in Clark Gable. Naš prihodnji film »Sequoia«, film kakšnega še ni gledalo človeško oko.

Kino Union. Nepreklicno četrtek zad-njič velefilm z Jan Kiepara »Ljubljenec vseh žena«.

Narodna gledališča

REPERTOAR.

Sreda, 8. januarja ob 20. uri: »Bajadera«. Red B.

Četrtek, 9. januarja ob 20. uri: »Blodni ognji«. Poslovilna predstava Vladimir-ja Skrbinška. Izven.

Petek, 10. januarja ob 20. uri: »Operno-baletni večer E. Valjanijeve, I. Stup-ske in B. Pilata«. Izven.

Poslovilna predstava Vladimirja Skr-binška, ki je bil lanskega avgusta anga-žiran kot glavni režiser v Skoplju, bo v četrtek, 9. t. m. Priljubljeni igralec in režiser se poslovi v uloži Dušana v Šor-lijevi drami »Blodni ognji«, ki je med-tem tudi že v Pragi dosegla izredno lep uspeh. Delo se uprizoni v Skrbinškovi režiji ter ob sodelovanju Kraljeve, Ras-bergerjeve, Skrbinška, Furijana, Groma, Koviča P., Nakrsta in Gorinška. Rezer-virajte vstopnice! (Tel. 23-82.)

Evgenija Valiani, bivša dolgoletna čla-nica milanske »Scale«, I. Slupska in B. Pilato, baletna solista beograjske opere, nastopijo na samostojnem koncertno-baletnem večeru v petek, 10. t. m. Na sporedu so operne arije in solistični ple-si. Blokji ne veljajo.

Plesni večer Katje Delakove v sredo, 15. t. m. obeta biti za Maribor prava senzacija. Pri nas je nastopila umetnica že dvakrat, lani s plesno reportažo »Ce-sta«. Sedaj se pa predstavi mariborske-mu občinstvu tudi s svojo plesno sku-pino, s partnerjem Fritzom Bergeriem in s švicarsko plesalko Susi Weber.

Zakaj gre pravzaprav v omenjenem fi-lmu, v katerem je toliko preproste nepo-srdnosti? Komorni pevec Jan Morena gostuje v Berlinu. Njegov impresario in garderober si zama prizadevata, da bi mu prikrla zanimivo mednarodno nogo-metno tekmo. Toda Moreni je več do tekme, kakor pa do počitka po prestanem potovanju. Morena je povabljen k knegi-nji Loridovski. Noče pa o tem ničesar ve-deti. Impresario Jana Morene si v stiski ve pomagati. Spomni se nekega mladega človeka, ki ga je radi neverjetne slično-sti s slavnim tenorjem pomotoma nago-voril. Išče ga in ga najde v neki delika-tesni trgovini. Je to Edi Javorski, ki rad poje in ki nima preveč sreče v ljubezni. In vendar pride ta Morenov dvojniki ka-kor rešitelj iz težke situacije, v kateri se je znašel Morenov impresario, zlasti še ker je med napovedanimi gosti pri knegi-nji Loridovski tudi časopisni kralj Ben-field. Mesto Morene pelje impresario te-ga Edija k Loridovski. In kar sledi, je nepretrgan niz neverjetnih naključij, za-pletljev in srečnih iztekov. Happy end je neizogiben. Kakšen je? V filmu, ga lahko vidite. Nazadnje postane ta ubogi dvojniki Jana Morene celo zet »kralja kumaric«. No, dober tek!

V vsako slovensko hišo »Večernik«!

EVGENIJ SABANOV:

Maščevanje profesorja Kabaja

ROMAN

»Nekje mora biti v vaših računih neka napaka,« je menil dr. Evarist.

»Nikakor,« je ugovarjal profesor. »Računji so točni, saj jih je skupaj z menoj napravil gospod Ecehijel Kalist, najboljši matematik sedanosti. Zadeva tiči neke drugje, v neki skrivnosti narave, ki se mi še trdovratno upira. Narava je namreč postavila skrivnostne meje vsemu živemu, tako tudi rasti ljudi in živali. — Predreti v to skrivnost, to je tisto. Hormone rasti imam, vse delam tako, kakor je treba, a vsakemu poizkusu se po nekih uspehih postavi nasproti meja, preko katere še ne morem.«

»A verujete sploh, da boste kdaj mogli?« je vprašal nervozno dr. Servacij Evarist.

»Ne samo verujem, prepričan sem celo.«

»Na kakšni podlagi?«

»Na najenostavnejši. Ako je namreč narava sama ustvarila v nekaterih razvojnih dobah raše zemlje ogromne zavrije in ustvarja še vedno kite ter razne

druge morske velikane, potem je logično dana tudi možnost pospeševati rast sedaj malih bitij do takih obsegov.«

»Morda,« je dejal doktor, »toda straši me neko drugo vprašanje: Kakšen je bil časovni razvoj zavrijev?«

»Kako to mislite?«

»So se razvili naenkrat do takih obsegov, ali je pa morda proces večanja naraščal šele potom generacij, torej potom dolgotrajne selekcije vrst?«

»Vsekakor potom selekcije.«

»In čas?«

»Je trajal gotovo tisočletja in stotisočletja.«

»Potem bi tudi za umetno povečanje najbrže rabili toliko časa.«

»Nikakor. Umetni posežek v rast lahko stori naenkrat to, za kar je narava v svojem primitivizmu, četudi prirodnem, potrebovala cele zemeljske dobe.«

»Kakor vidim, sva se s temi ugotovitvami, ki so vsekakor zanimive in — priznati moram — zares logične, vrnili v svojem začaranem krogu zopet tja, od koder sva izšla: v teorijo.«

»A prišla sva tudi praksi bliže.«

»Zopet le v teoriji, dragi profesor. Dejansko zaradi tega naši morski prešički ne bodo narasli niti za en sam centimeter.«

»Danes seveda še ne, prav gotovo pa že v doglednem času. Zdi se mi, da se mi že odpira prvi pogled v zadnjo skrivnost.«

»Da bi se to le zares zgodilo!«

»Se tudi bo, ker se mora.«

»Vaša vera je vredna občudovanja.«

»Brez te vere niso mogoče nobene velike reči. Povsod človek lahko hiti, samo v znanosti ni mogoče.«

»Resnica, ki sem jo slišal nešteto krat. Pa je slaba tolažba za človeka, ki ne mara umreti, dokler ne vidi zadnje uresničitve svojega življenjskega smotra. Dejal sem vam že prvi dan najinega poznanstva, da bi se morda tudi moji eksperimenti utegnili kdaj uresničiti — po moji smrti...«

»Uresničili bi se najbrže prej, ako bi imeli več potrpljenja.«

Pogled v zadnjo skrivnost, ki ga je napovedoval profesor Hilarij Kabaj je pa ostal kljub temu meglen. Štirje jazbečasti morski prešički, v svoji kletki tudi obilni izbrani hrani ter raznih injekcijah niso kazali prav nobene volje, da bi da-

lje rasli. Počasi je pričel še sam profesor Kabaj obupavati nad svojo srečo in izgubljati prej tako neomajno vero. Kljub temu, ali pa morda prav zaradi tega, je delal dalje skoraj brez počitka in sparija, da ga je občudoval celo neobčutni asistent Ecehijel Kalist. In prav neke noči, nagibajoče se že globoko v jutro, se je profesor Hilarij Kabaju nenadoma zazdelo, da je končno našel tisto, kar je prej tako dolgo zaman iskal.

V najfinem mikroskopu je odkril skrivnost, da deluje šele neka dotlej docela neznana snov na rastne vitamine tako, da povečuje njihovo učinkovitost preko naravnih mej. Odkril je torej skrivnost, ki je do tistega ranega jutra, ko so zunaj nad samotno gozdno pokrajino viseli svinčeno težki oblaki, ni nihče niti slutil. Ključ do cilja je bil v njegovih rokah, življenjsko delo je bilo kronano z uspehom in ničesar ni več bilo, kar bi oviralo izvršitev maščevanja.

Prof. Hilarij Kabaj je skočil kvišku kakor mladenič in le malo je manjkalo, da se ni še zavrtel na peti in zavriskal. Nato je stekel buditi svojega asistenta Ecehijela Kalista.

(Se bo nadaljevalo.)

Iz življenja in sveta

V moderni službi kriminalistike

Poizkusi s „cepivom resnice“ so se izvršno obnesli —
Cepljeni zločinci govorijo pri zaslišanjih čisto resnico —
Detektor laži — Visoka šola za zatiranje razbojnikov

Poročila o roparskih napadih, vlomih in drugih razbojništvih v velemestih, predvsem v ameriških, so za nas navadne zemljane, ki še nismo dorasli tako veliki, rafiniranosti in predrznosti podobna bajkam iz tisoč in ene noči. Pred razbojniki in vlomilci v velemestih ni varna nobena blagajna in niso redki primeri, ko je dobro organizirana vlomilska tolpa izpraznila ročno blagajno policijskega šefa. Taki organizirani razbojniki in vlomilci se pri svojem poslu poslužujejo najrazličnejših sredstev. Često pa imajo v svojih rokah tudi enega ali več visokih kriminalnih uradnikov, ki jim pomagajo pri njihovem zločinskem poslu.

Boj in zasledovanje za dobro organiziranimi zločinci v velemestih ni lahko. Za to pa se tudi varnostne oblasti poslužujejo vseh mogočih sredstev. Že pred leti so v Chicagu organizirali poseben zavod za vzgojo strokovnjakov za zatiranje grozotno naraščajočega razbojništva. Ustanovili so celo posebno visoko šolo, kjer poučuje večje število profesorjev in nekaj najboljših ameriških detektivov, ki imajo v službi kriminalistike že dolgo letno prakso. Dijaki tega svojevrstnega vseučilišča pa so zelo pestra družina. V klopi sedi poleg državnega pravika mlad detektiv, ki se šele vežba za svoj posel; tudi sodniki in policijski uradniki so častno zastopari med rednimi slušatelji predavanj. Predavanja pa so kaj nenavadna: odkrivanje sledov vseh vrst, pravna preiskava, strelno oržje in izstrelki vseh vrst, strupi, pisave, tajnopisi, šifre, rane, poškodbe itd. Vsak predmet izčrpno predava teoretično profesor, prideleni detektiv pa izvaja primere iz praktičnega življenja.

Univerzi sta priključena kriminalna knjižnica in muzej, v katerem niso zbrana morebiti samo morilna orožja, marveč vsebuje vse, kar je v kakršnikoli zvezi z zločinci. Knjižnica pa hrani na tisoče zvezkov raznih del kriminalistike. Profesorji in dijaki na univerzi za zatiranje razbojnikov izdajajo skupno svoje glasilo, ki obravnava razne zadeve kriminalne vede. Med sotrudniki lista so najznamenitejši ameriški pravniki in možje z visokih mest, varnostne službe.

Chicaško kriminalno vseučilišče se med drugim za nekaj let bavi tudi s preiskovanjem »cepiva resnice«, ki bo utegnulo postati največja nevarnost za zločince, a najdragocenejše sredstvo kriminalne vede. Zločinec, ki ga cepijo s čudodelnim serumom, govori baže pri zaslišanju čisto resnico o vsem, kar ga

vprašajo. Večletni poizkusi so v mnogih primerih dali presenetljivo ugodne rezultate, ki vznemirjajo temne vrste zločincev. Temelj za te vrste preiskav je že 1903 položil graški profesor Steinbüchel, ki je opazil, da zapade bolnik po narkozi morfija in »scopolamina« v nekakšno polspanje. Pred desetimi leti pa je profesor dr. Halle delal poiskuse na kaznjencih državne kaznilnice v Dallasu. Iz kazalo se je, da osebe v »scopolaminovi« narkozi izgubi zmožnost domišljije in govori o vsaki zadevi zelo stvarno in brez vsakršnih olepšav in pretiravanj in da jih človek pri zaslišanju nehoti in nevede vpleta v svoje odgovore. Vse kaže, da scopolamin občutno olajšuje delovanje onega dela možganov, kjer je sedež spomina, med tem ko so drugi deli pod narkozo. Omamljena oseba takoj točno odgovori, kolikor se spominja kakšne stvari, pri tem pa seveda opušča mnogo podrobnosti. Možganske centre, ki so pri treznem človeku vedno pozorni, da ne izdajo nič neugodnega, uspava scopolamin skoro popolnoma. Laganje postane človeku naravnost muka in resnica mu uide nehoti in neopaženo, zastavljeno vprašanje prodre samo do stanice sluha in odgovor prihaja popolnoma avtomatično. Te vrste narkoze omami možgane dosti bolj kot sluh.

Ni manj zanimiva ni priprava, ki jo imenujejo »detektor laži«. Aparat za raziskovanje laži je v Ameriki uveden že v mnoga industrijska podjetja, kjer se je marsikje dobro obnesel. Zaslišanec odgovarja na vprašanja, zveza, ki jo ima zaslišanec s aparatom, pa vestno beleži pritisk krvi in sape. Dokazano je namreč, da je oboje pri človeku, ki govori resnico, in pri onemu, ki si izmišljuje neresnične stvari, bistveno različno. Mnoga podjetja so tem potom že pri marsikaterem nameščencu dognala neugodne zadeve iz njegovega prejšnjega življenja ter po tem sklepala, da-li je mož sposoben za zaupnejša mesta ali ne. Prepričani smo, da bi se tak aparat še uspešneje uveljavil v propadajoči Evropi.

40 DNI GLADOVNE STAVKE.

Kakor znano je bil pred okrožnim sodiščem v Požarevcu obsojen radi umora na dosmrtno ječo posestnik Svetozar Lukič. V duševni depresiji je pričel gladovno stavko in je vzdržal 40 dni brez vsake hrane, dokler ga niso nezvestnega prepeljali v bolnišnico, kjer je pri zopetnji zavesti na vsak način hotel preprečiti nadaljnje dovajanje hrane.

4 MILIJONI TON ZEMLJE V GIBANJU.

Radi nedavnega deževja in naličev so nastali pri Grenoblu v bližini vasi Rosans velika premikanja zemeljskih plastí in plazovja. Okoli 4 milijone ton zemeljskih plastí je zgrmelo nizdol ter se premaknilo. K sreči je teren v bližini le malo naseljen. Zemeljske mase so porušile most. Neko reko pa so plazovja pomakrila za par sto metrov od prvotne struje. Več planinskih naselbin je popolnoma odrezanih od sveta. Tudi na cesti pri Versaillesu so nastala plazovja, ki so pokopala pod seboj več oseb. Njih trupla so se izkopala po večurnem reševalnem delu.

ŽENA — »MOŽ« DEVETIH ŽENA.

O zanimivem slučaju pišejo sovjetski listi. Gre za zgodbo mlade Ane Zabarikinove, ki je spretno izrabila obstoječe sovjetske predpise glede sklepanja in ločitev zakona. Prav dobrodošel ji je bil pri tem čisto enostaven in nagel postopek pri sklepanju zakona pred zadevnim registracijskim uradom. Zabarikinova je nastopala kot mož. Dvorila je raznim dekletom. Devet od njih je pregovorila, da so bila pripravljena se z njo, ki je nastopala kot možki, poročiti. S temi de-

kletki se je podala v poročni urad in se je zatem slavila vsakokratno poroka z razkošno gostijo. Zabarikinova je v vseh devetih slučajih svojo »izvoljenko« najprej opijnila, nato jo pa okradla ter izginila. Sovjetske oblasti so bile sicer tem zlorabam na sledu, niso pa mogli dognati neznančeve identitete, ker se je Zabarikinova po takšni »poroki« in gostiji čez noč zopet spremenila v žensko. Končno so jo zalotili, pri zdravniškem pregledu pa so dognali, da je ta pustolovski »ženin« — ženskega spola.

Novi japonski baroni.

Te dni je mikado podpisal odlok, s katerim se podeljuje naslov barona znanemu generalu in voditelju japonskih nacionalistov Arakiju, nadalje admiralu Osumi in generalu Honju, bivšemu vrhovnemu poveljniku japonske vojske v Mandžukiju.

50.000 operacij.

Profesor Timofiev v Kiewu je izvršil te dni svojo 50.000. operacijo. Za časa državljanske vojne v Rusiji je izvršil do 150 operacij drevno.

Mali oglasi

Razno

ŠIVANJE ODEJ

iz vate, volne in puha. Izgotovljene odeje v veliki izbiri najceneje pri Novaku, Koroška cesta 8. 75

PERJE

puh, pernice, odeje, vatrane in flanelaste, zavese, preproge, pregrinjala za divane in postelje, namizne garniture ugodno in poceni pri Novaku, Koroška cesta 8. Vetrinjska ulica 7. 4285

KINORESTAVRACIJA

Grajski trg 1. Prima staro vino čez ulico, belo, črno in dalmatinsko Din 9.—. Prodaja dnevno od 5.—7. ure popoldan. 96

BRZOJAVI

Večerja sveže morske ribe! Moli, škampi, sanpiro, sardelice, raznjiči, ševapčiči, bržola na rešetki. Gostilna Vicel, Rotovski trg 8. 91

Stanovanje

STANOVANJE

sobo s štedilnikom, oddam takoj za Din 90.—. Zg. Radvanje, Hostejeva ul. 2. 87

SPREJMEM V LEPO SOBO ter dobro hrano dva go-poda po Din 400.— mesečno. Miklošičeva 2-III, levo. 83

Službo dobi

AGILNEGA ZASTOPNIKA

za poseganje priv. strank za vpeljani predmet, stalno mesto, iščemo. Dnevni zaslužek najmanj 90 Din. Predstaviti se v kavarni »Bristol«, četrtek ob 14. uri. 90

DELAVOLJNI DRŽAVNI UPOKOJENCI

ki si žele izboljšati svoj položaj, dobe takoj zaposlenje. Takojšnje oferte pod »Fiksum in provizija«. 93

GOSPODJE

ki žele delovati za naš zavod v Mariboru in okolici proti fiksumu in proviziji, pišite takoj na upravo pod »Eksistenca sigurna«. 92

HIŠNIKA

sprejem s 15. januarjem. Betnavska c. 23. 85

Prodaj

JABOLKA

od Din 1.50 naprej prodaja Kmetijska družba, Maribor, Meljska cesta 12. 68

MOŠKO KOLO

dve omari, dve postelji iz trdega lesa, skupno 680, lepa jedilnica s kredenco, miza, stoli, skupno 1400, madraca 90 Din. Koroška c. 3. 98

SPALNICO
in kuhinjo proda pleskarstvo Vojska, Dravska 10. 89

MALO RABLJENO SPALNICO IN KUHINJO
poceni prodaj. Mlinska ul. 28. 87

POHIŠTVO
kuhinjsko in sobno, poceni naprodaj. Koroška cesta 90 82

Sobo odda

ODDAM SOBO.
veliko in svetlo, lepo opremljeno, boljšemu gospodu v Strassmajerjevi ul. 28-II, stanovanje 9. 4

GOSPODA
sprejem na hrano in stanovanje. Vrbanova 28. pitličje, desno. 95

OPREMLJENO SOBICO
s posebnim vvhodom oddam. Magdalenska 46. 86

MLAJŠO DIJAKINJO
sprejme boljša družina v vso oskrbo. Maistrova 3-II, levo. 84

LEPO SOLNČNO, PRAZNO SOBO
s posebnim vvhodom poceni oddam. Maistrova 17-II, vrata 12. 81

Posesti

VILA, DVODRUŽINSKA
nova, se proda za 70.000 Din. Pobrežje. Špesovo selo, Slomšekova ulica 16. 97